

Sözel veya Görsel Baskın Öğrenme Stilini Belirleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sözel veya Görsel Baskın Öğrenme Stilini Belirleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30849>

Özet

Sözel veya Görsel Baskın Öğrenme Stilini Belirleme Ölçeği, bireylerin öğrenme süreçlerinde kullandıkları baskın stilin sözel mi yoksa görsel mi olduğunu tespit etmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçek, 2 alt boyut ve 16 maddeden oluşmakta olup, yüksek iç tutarlılık ve geçerlik değerlerine sahiptir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, özellikle öğretmen adayları gibi akademik popülasyonlarda Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak yapı geçerliliği açısından test edilmiştir. Bu ölçek, eğitim bilimleri ve psikoloji alanlarında bireysel öğrenme tercihlerini anlamak için önemli bir araç sunmaktadır.

Ölçek, öğrenme ve bilgi işleme süreçlerindeki bireysel farklılıkları ölçerek, eğitimcilerin daha etkili ve öğrenci merkezli öğretim stratejileri geliştirmelerine yardımcı olmayı hedefler. Ölçeğin orijinal geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, Midwestern Üniversitesi öğrencilerinden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Öğrenme stili, sözel öğrenme, görsel öğrenme, psikometrik özellikler, ölçek uyarlama, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Cronbach Alfa, öğretmen adayları.

Yazarlar

Özcan Erkan Akgün, Enol Küçük, Burcu Çukurbaşı, İbrahim Tonbululu

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin öğrenme aktiviteleri sırasında hangi bilgi sunum biçimini (sözel veya görsel) daha baskın olarak tercih ettiğini ve kullandığını belirlemektir. Bu ayrımla, bireyin bilgiyi nasıl kodladığı, depoladığı ve geri çağırması hakkında önemli bilgiler sunar.

Uyarlama çalışması, özgün ölçeğin psikometrik yapısının Türk kültürüne ve eğitim bağlamına uygunluğunu test etmeyi amaçlamıştır. Elde edilen sonuçlar, ölçeğin Türkiye'deki akademik popülasyonlarda güvenilir ve geçerli bir şekilde kullanılabileceğini göstermektedir.

Yapı

Ölçek, bireysel öğrenme stilleri yapısının iki temel ve bağımsız alt boyutta ölçmektedir: **Sözel Öğrenme Baskınlığı** ve **Görsel Öğrenme Baskınlığı**. Her bir alt boyut 8 maddeden oluşmaktadır ve toplam 16 madde ile öğrencinin bu iki stil arasındaki göreceli tercihini ortaya koymaktadır.

Sözel Alt Boyut: Bireyin sözcükleri, yazılı metinleri ve işitsel bilgileri kullanarak öğrenmekten keyif alma ve bu yöntemleri tercih etme eğilimini ölçer.

Görsel Alt Boyut: Bireyin görselleri, zihinsel resimleri, diyagramlar ve şekilleri kullanarak bilgiyi işleme ve hatırlama eğilimini ölçer.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları hem özgün form hem de Türkçe uyarlama için detaylı olarak incelenmiştir. Özgün ölçeğin yapı geçerliliği, Midwestern Üniversitesinde öğrenim gören 104 öğrenciden toplanan veriler üzerinden Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin sözel ve görsel alt boyutları için önerilen iki faktörlü modelin geçerli olduğunu kanıtlamıştır.

Türkçe uyarlama çalışmasında ise, 240 öğretmen adayından elde edilen veriler kullanılarak yapı geçerliliği test edilmiştir. Bu analizde de yine Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanmış ve ölçek yapısının Türk örnekleminde de doğrulanabilir nitelikte olduğu tespit edilmiştir. DFA, önceden kurgulanan teorik bir modelin ampirik verilerle ne derece uyumlu olduğunu incelemeyi amaçlayan güçlü bir istatistiksel yöntemdir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizi, faktörlerin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen katsayılar, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir.

Görsel Alt Boyut: Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı **.81** olarak bulunmuştur.

Sözel Alt Boyut: Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı **.86** olarak tespit edilmiştir.

Bu değerler, psikometrik açıdan kabul edilebilir düzeyin oldukça üzerinde olup, ölçeğin tutarlı ölçümler sağladığını teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla hem orijinal çalışmada hem de Türkçe uyarlamada Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemi kullanılmıştır. DFA, ölçeğin teorik olarak iki alt boyuttan (Sözel ve Görsel) oluştuğunu hipotezini test etmiştir.

Analizler, sözel ve görsel alt ölçekler için ayrı ayrı yürütülmüş ve sonuçlar, verilerin iki faktörlü yapıya mükemmel bir uyum sağladığını göstermiştir. Bu durum, ölçeğin kültürel adaptasyon sürecinde dahi orijinal psikolojik yapısını koruduğunu bilimsel olarak desteklemektedir.

Ölçme Aracı Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz bildirim dayalı, 16 maddelik Likert Ölçeği.

Language Available: Türkçe (Uyarlama), Orijinal (İngilizce)

Population Group: Akademik popülasyon (Öğretmen Adaylar, Üniversite Öğrencileri)

Age Group: Yetişkin (Yükseköğretim seviyesindeki bireyler)

Population Details: Özgün çalışmada Midwestern Üniversitesi öğrencileri (N=104); Türkçe uyarlamada 240 öğretmen adayı kullanılmıştır.

Test Methodology: 4'lü Likert derecelendirme sistemi kullanılmıştır (1= benim için her zaman doğru - 4= benim için her zaman yanlış). Ölçek, iki temel alt boyutu ölçmektedir: Sözel ve Görsel.

Anahtar Kelimeler

Öğrenme tercihleri, bilişsel stil, psikometri, eğitim psikolojisi, uyarlama çalışması, iç tutarlılık, faktör yapısı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: ozcanakgun@gmail.com

Correspondence Address: Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Uyarlama çalışmasının yapıldığı kurum)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2014 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanım ve izinleri hakkında özel bir bilgi verilmemiştir; ancak akademik çalışmalar için yazar ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. Sorumlu yazarın iletişim adresi: ozcanakgun@gmail.com.

Bu ölçeğin tam metin PDF dosyası şu adresten indirilebilir: [sozel-veya-gorsel-baskin-ogrenme-stilini-belirleme-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/tr-scales-arabpsychology.com/sozel-veya-gorsel-baskin-ogrenme-stilini-belirleme-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Akgün, Ö. E., Küçük, ?, Çukurba??, B. ve Tonbulo?lu, ?. (2014). Sözel veya Görsel Baskın Öğrenme Stilini Belirleme Ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çal??ması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 277 - 297. <http://dx.doi.org/10.14686/BUEFAD.201416218>

Büyüköztürk, ?, Akgün, Ö., Özkahveci, Ö. ve Demirel, F. (2004). Ölçeklerin yapı geçerliliğinde Do?rulay?c? Faktör Analizi kullan?m? (Validity section source).

Ek olarak, makalenin yay?nland??? dergi ba?lant?s?: buefad.bartın.edu.tr

Sözel veya Görsel Baskın Öğrenme Stilini Belirleme Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplam 2 alt boyut ve 16 maddeden olmaktadır. Derecelendirme 4'lü Likert tipindedir (1= benim için her zaman do?ru - 4= benim için her zaman yanl??).

Sözel Ölçek (8 madde): Sözcükleri kullanmam? gerektiren i?leri yapmaktan zevk al?r?m.

Görsel Ölçek (8 madde): Ya?ant?mdaki baz? özel anlar?mda gördüklerimi zihnimde resmederek rahatlamaktan keyif al?r?m.